

ספרות עברית וכללית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון:	שירה (שירים מן המחצית השנייה של המאה ה-20) — (25x1) — 25 נקודות
	בנושא "החברה הישראלית — בין שבר לאיחוי"
פרק שני:	דרמה — (40x1) — 40 נקודות
פרק שלישי:	ספרי קריאה — (35x1) — 35 נקודות
	סך הכול — 100 נקודות
- שלושת הפרקים בבחינה הם חובה.
ענה על שאלה אחת בכל אחד מן הפרקים.
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימת יצירות.
- ד. הוראות מיוחדות:
- (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
 - (2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
 - (3) שים לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.
 - (4) לנבחנים אינטרנטיים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו. לנבחנים אקסטרנטיים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון — שירה

שירים מן המחצית השנייה של המאה ה-20 בנושא "החברה הישראלית — בין שבר לאיחוי"

(25 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 1-4.

1. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

נְעִילָה/ פרץ דרור בנאי

תִּרְאָה אוֹתִי אֲנִי יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹמִי
לא עוֹד זָר בְּעִירִי
כִּי לְיוֹתִי אֶת צְמִיחַת הַבְּתִים הָאֵלֶּה
עַד הֵייתִי לְמַתִּיחַת כְּבִישִׁים חֲדָשִׁים

תִּרְאָה אוֹתִי אֲנִי יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹמִי
כִּי נִגְמַלְתִּי בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן מֵעֲבָרִי
וְקִיּוּמִי פֹה שׁוֹב אֵינְנוּ מִתְּנָה
אֲנָשִׁים מְבָרְכִים אוֹתִי בְּלִכְתִּי בְּרַחֲוֹב
יֵשׁ לִי יְדִידִים מְעַט
וְאֵף לֹא שׁוֹנֵא אֶחָד
וְאִם בְּכָל זֹאת מִיִּשְׁהוּ פָּעַם יִתְרַגֵּז אוֹ יִטְרַד
אֲזִי לֹא נוֹרָא

אֲנִי מְדַבֵּר בְּשִׁפְהָ הַזֹּאת כְּאִלוּ גוֹלְדֵתִי בָּהּ
כְּכֶה זֶה בְּחַיִּים אִם מִתְּגַבְּרִים
וְדוֹחִים אֶת הַכָּל הַסִּפְּנָה
הַיָּמִים בָּאִים כְּמוֹ מִתְּנָה
וְהָאָדָם סוֹפּוֹ לְהִתְפַּיֵּס עִם קִיּוּמוֹ

על פי שיר זה, תאר והסבר את חוויית ההשתלבות של המשורר בארץ.

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

תִּיקוֹן הַרִיחוֹת/ ארוז ביטון

מָה אַתֶּם רוֹצִים מִמֶּנִּי,
טַעַם עָרָאק וְרִיחַ זַעֲפָרָן צוֹרֵב,
אֲנִי כָּבֵד לֹא אוֹתוֹ הַיֶּלֶד
אָבוֹד בֵּין רַגְלַיִם שְׂמֵשֶׁחַק סְנוּקֵר
בְּקִפָּה מְרֻקוֹ
בְּלֵד.
עֲכָשׁוּ חֲבָרִים
אֲנִי לוֹמֵד לְאָכֵל גְּלִידָה מְבֻדֶּלֶת
מֵאוֹטוֹ שְׂמֵשֶׁמִּיעַ קוֹלוֹת שֶׁל צִפְרִים
בְּעָרֵב,
אֲנִי לוֹמֵד לְפִתַּח דְּלֵתוֹת
בְּתַבּוֹת נְגִינָה עֵתִיקוֹת,

עֲכָשׁוּ
נָשִׁים בְּטַעַם תּוֹתֵי שְׂדֵה
מְלַמְּדוֹת אוֹתִי לְהַרְיֵחַ פְּרִיכוֹת שֶׁל שְׂקֵסְפִיר
מִן הַמְּאָה הַשְּׂבֵעַ עֲשָׂרָה
מְלַמְּדוֹת אוֹתִי לְשַׁחַק בְּחֵתוּל סִימִי
בְּתוֹךְ סֵלֹן יָרֻק

חֲבָרִים.

שם השיר הוא "תיקון הריחות".

מהו התיקון, ומהו יחסו של המשורר לתיקון זה? הסבר והדגם את דבריך.

3. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

והגירת הורֵי / יהודה עמיחי

והגירת הורֵי לא נרָגעה בִּי.
 דָּמִי מִמְשִׁיף עֲדֵן לְשִׁקְשֵׁק בְּדַפְנוֹתֵי
 גַּם אַחַר שֶׁכָּבַר הַנַּחַח הַפְּלִי עַל מְקוֹמוֹ.
 והגירת הורֵי לא נרָגעה בִּי.
 רוּחוֹת זְמַן רַב עַל אֲבָנִים.
 הָאֲדָמָה שׁוֹכַחַת צַעֲדֵי דוֹרְכִים בָּהּ.
 גּוֹרֵל נוֹרָא. קִטְעֵי שִׁיחָה אַחַר חֲצוֹת.
 הַשָּׁג וְנִסְיָנָה. לִילָה מְזַכֵּר וְיוֹם מְשַׁכֵּחַ.
 עֵינַי שֶׁהִסְתַּכְּלוּ זְמַן רַב לְתוֹךְ מִדְּבַר גְּדוֹל
 וְנִרְגְּעוּ מֵעַט. אֲשֶׁה אֶחָת. כָּלְלִי מְשֻׁחָק
 שֶׁלֹּא הִסְבִּירוּ לִי הַיֵּטֵב. חֲקִי כָּאֵב וְכִכְבֵּד.
 עוֹד עֲכָשׁוּ לִבִּי, בְּקִשֵׁי יִשְׁתַּכַּר
 בְּלַחֵם אֶהְבֵּתוּ הַיּוֹמִיּוֹמִית. הוֹרֵי בְּמוֹ הַגִּירָתָם.
 עַל אִם הַדְּרֹף, בָּהּ אֲנִי תָמִיד יְתוֹם בְּלִי אִם,
 צָעִיר מְדִי בְּשִׁבְלֵי לְמוֹת, זָקֵן מְדִי לְמִשְׁחָקִים.
 וְעֵיפוֹת חוֹצֵב וְרִיקְנוֹת הַמַּחְצָבָה בְּגוֹף אֶחָד.
 אֲרִכְאוּלוֹגִיָּה שֶׁל עֵתִיד, בְּתֵי נְכוֹת
 שֶׁל מָה שֶׁלֹּא הָיָה. וְהַגִּירָת הוֹרֵי
 לֹא נִרְגְּעָה בִּי, וּמַעֲמִים מְרִים לְמַדְתִּי
 שְׁפוֹת מְרוֹת לְמַעַן שְׁתִּיקָתִי
 בֵּין הַבְּתִים, אֲשֶׁר דוֹמִים לְאֲנִיּוֹת תָּמִיד.
 וְכָבַר עוֹרְקִי וְגַם גִּידִי כְּסָבֵף
 שֶׁל חֲבָלִים שֶׁלֹּא אֶתִיר. וְאַחֲר־כֵּן
 מוֹתִי וְסוֹף לְהַגִּירָת הוֹרֵי.

על פי שיר זה, תאר את הקשר בין הבן להוריו, והסבר שתיים מדרכי העיצוב של קשר זה.

4. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

ספור על הסבתא / אריה סיון

אתה רוצה לדעת מה היָה פה פעם במקום הזה
לפני הכביש והבתים ואילנות הסרק?
חול היָה פה פעם במקום הזה, חול בתולי
וסבתך היָתה הולכת פה מתחת לשקמה
וצפרים היו תוקעות מקוריהן בפרִי הלא מוגן
ומציצות מעל ראשה את ציוצי המלחמה הנוראה מכל –
המלחמה על שטח המחיה.
וסבתך, עלמה תמה, חשבה לפי תמה
כי אלו הן סימפוניות מפלאות
לכבוד השחר הבוקע מחדש,
אולי אפילו לכבודה.
וזה הביא אותה להתישב פה, במקום הזה –
ואת השָאָר אתה יודע, בודאי.

על פי השיר, תאר והסבר את הקשר בין התמימות של הסבתא ובין התיישבותה "במקום הזה".

פרק שני – דרמה (40 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 5-8.

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה", "אדיפוס המלך"

טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו", "רומיאו ויוליה"

5. הגיבור הטרגי משלם מחיר כבד על מאבקו להגשים את ערכיו ואת שאיפותיו. הסבר והדגם קביעה זו על פי הטרגדיה שלמדת.

6. קיצוניות וחוסר יכולת להתפשר מאפיינים את ההתנהגות של הגיבורים הטרגיים. כיצד באים לידי ביטוי המאפיינים האלה בהתנהגות של הגיבור בטרגדיה שלמדת? הסבר והדגם את דבריך.

מחזה מודרני (מן המאה ה-19 או מן המאה ה-20)

7. האם דמות מרכזית במחזה המודרני שלמדת חוֹנה שינוי בתכונותיה ובהתנהגותה לאורך המחזה או אינה משתנה כלל? נמק והדגם את דבריך.

8. במחזות מודרניים רבים מערכות יחסים בין דמויות מאופיינות ברגשות כמו עליונות, ניכור, חוסר אונים וכעס. מה הם הרגשות המאפיינים מערכת יחסים מרכזית במחזה המודרני שלמדת? הסבר והדגם את דבריך.

פרק שלישי – ספרי קריאה (35 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 9-11.

9. הכלב היהודי / אשר קרביץ

ברומאן "הכלב היהודי" מסופר על גבורה והישרדות ועל חברות אמיצה. הסבר והדגם קביעה זו על פי עלילת הרומאן.

10. סמטת השקדיות בעומריג'אן / דורית רביניאן

מה מאפיין את מערכות היחסים בין נשים לגברים ברומאן זה? הסבר והדגם את דבריך.

11. רודף העפיפונים / חאלד חוסייני, חיי פיי / יאן מרטל, משחקי הרעב / סוזן מארי קולינס,

נער החידות ממומביי / ויקאס סווארופ

הדמות המרכזית ברומאן שלמדת היא דמות צעירה המתמודדת עם נסיבות חייה בגבורה, בנחישות ובאומץ לב, והיא בעלת חוכמת חיים.

הסבר והדגם קביעה זו על פי הרומאן שלמדת.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך